

Naši dopisi.

Iz Koroškega 6. junija. — Zdaj je gotovo, da dobimo železnico iz doljnega Dravburga v Voflsberg, kajti vsa dela, ki spadajo v tako imenovani „Ober- und Unterbau“, so razpisana za 846.000 gold. in kdor jih prevzeti želi, naj se oglasi do 22. dne t. m. Naj bi ta železnica bila na korist ne le obrtnijstvu, temuč tudi kmetijstvu našemu? Vsaj vse hira dandanes tako, da je groza. Kako se kmetijstvu godi, to najbolj kažejo eksekutivne dražbe malih posestnikov. Dosti bolje pa tudi obrtnijstvu ne. Tako, na primer, gre našima dvema največima rudnikoma: železniku Hüttenberškemu in svinčeniku Plajberškemu prav slabo, posebno prvemu, ki že tri leta svojim delničarjem ne more ne krajcarja obresti odrajtati. Hüttenberška družba je res velika nesreča za našo deželo; ne le, da je male fužinarje vničila, je tudi sebe in delničarje svoje, ki so jej v zaupanji svoje premoženje zaupali, na kant spravila. Po mnogih dolinah, kjer so nekdanj veselo ropotala kladva, vlada zdaj mrtvaška tihota! Bolje gre Plajberškemu rudniku, ki svojim delničarjem plačuje po 4 gold. dividende, kajti njegov svinec „Belaški svinec“ imenovan, je po vsem svetu na dobrem glasu. — „Novice“ so že poročale, da ima Celovška ženska preparandija l. 1881. nehati. Mestni odbor je v seji 28. dne u. m. prošnjo ukrenil do sl. ministerstva nauka, naj bi še ostala pripravnica za učiteljice, in tudi ono društvo „Deutscher Verein“, ki smo ga že za mrtvega imeli, ostal je 27. dne u. m. iz groba in sklenil enako prošnjo do ministerstva. Teško pa, da bi navedeni peticiji imeli kak uspeh, kajti „frajlic učiteljic“ je v naši Avstriji že toliko kot listja in trave, in stroški državni so veliki. Leta 1876. so znašali namreč: za žensko preparandijo na Dunaji 39.640 gold., za Linško 15.680 gold., za dve Tirolski 25.511 gold., za dve Štajarski 19.570 gold., za Ljubljansko 14.315 gold., za Goriško 28.204 gold., za Dalmatinsko 4548 gld., za Praško 42.088 gold., za Brnsko 31.816 gold., za Tropavsko 20.568 gld., za tri Gališke 48.853 gld., za Bukovinsko 9688 gold. in za Celovško 11.370 gold. — skupaj tedaj se je za ženske pripravnice potrosilo 311.831 gold. Lepi novci!

Od sv. Pavla pri Celji 7. junija. — Naj se zopet enkrat oglašim dragim našim „Novicam“ zvesti prijatelj in jim povem, da, kakor iz družih krajev slišimo, da povsodi se kaže vesela letina, tako je, hvala Bogu, tudi tukaj pri nas v Savinski dolini. Le potrebovali bi zdaj stanovitno lepega vremena, ker dežja imamo že čez in čez dosti in že preveč. Pa res je tudi potreba, da se Bog usmili ubozega kmeta, ki veliko pomanjkanje trpi in je posebno v veliki stiski za denar. Živa priča temu so mnoge kmetije, ki jih je gospódka po dražbah prodala, pa jih še več bode. Ne spominjam se, da bi kmetje bili še v takih nadlogah, kakor so današnji čas. Ves potrht hodi sosed sosedu popraševati: „prijatelj, ali imaš kaj denarja, da bi ga mi posodil, ali pa morebiti veš, kam bi šel na posodo ga iskat“? Taka in enaka se zdaj kmetu godi na svetu. Če ne bo skoro boljše, sam Bog vedi, kaj bo. Če so nemški gospodje na Dunaji, ki so nam postave delali, mislili, da so kako dobroto kmetijstvu naredili s tem, da denar, ki ga kdo komu posodi, ni zavoljo činža pod nobeno tarifo stavljen in da posodnik sme tudi 10, 15 in še več goldinarjev od posojenih 100 tirjati, so se grozno zmotili in za kmeta prav slabo postavo naredili pa le bogatinom vstregli, ki imajo denarja dovolj, da ga dajejo na posodo; ubogi kmet in rokodelec pa, ki denarja na posodo iščeta, morata strašanske činžej plačevati. Če ne znate boljih postav delati, pojte se solit! Bl. Winter.

Iz Ljubljane. — Le malo dni še in — če ne pride med tem kaj družega vmes — je dualizem za 10 let zopet gotov, in to v 2. novem natisu, ki bode, brez družih nadlog, naši Cislajtanski polovici po preračunu „Polit. Fragm.“ vsako leto še za 4 milijone in 200.000 gold. na večjo škodo, ki jih Cislajtanija bode morala vprihodnje odrajtovati Ogrom. In da se je dosegel tak nesrečni cilj in konec, treba je bilo pravdati se celi dve leti z „gospodi“ Magjari in njim žrtvovati še našo staro solidno Dunajsko banko, da dobimo zdaj bankovce po eni strani magjarske! Glasovati za tako pogodbo tako, kakor so glasovali Dežman, Hotschewar, pl. Langer, dr. Šupan, grof Thurn, And. Winkler, Dalmatinski Ljubiša, Isterski dr. Strady, Tržaški Teuschl, vsi Poljaki itd. res, da je zato treba veliko poguma. Imena onih 164 poslancev, ki so nasproti grofu Hohenwartu in državopravni stranki, pa tudi nasproti dr. Herbstu in njegovim sodružnikom glasovali na korist Magjarom, ostanejo zato — „zgodovinska“ za prihodnje čase. Kdor morebiti po vse tega še ne verjame, naj bere govor grofa Hohenwarta v današnjem listu. — Če se zdaj še enkrat ozremo na obširne obravnave nove dualistične Avstrijsko-ogerske pogodbe in si v spomin kličemo govore, s katerimi so celó nekateri ustavoverni poslanci in njim na čelu njih veliki kofia dr. Herbst ostro karali vladni predlog in sedanje ministerstvo, dobro dé srcu vsacega federalista, da ni eden od nasprotne stranke si ni upal ne najmanjšega kamenčka vreči na čisto poštenje in politično nomažnost ministerstva Belkredijevega, Potockovega in Hohenwartovega. In tako se je prvo dualistično desetletje končalo s tako sijajnim moralničnim triumfom za branitelje federalističnih načel, kakoršnega Avstrija še ne pomni. In taka slava kaže nam, da — jutri še pride dan!

— O čemur se že dolgo govori, zgodi se zdaj: naša armada se na noge spravlja ali, po vojaško rečeno, mobilizira. To je zdaj gotovo, kajti tudi vojaki Kranjski, ki so doma na dopustu (urlaubu), morajo nagloma, to je, 15. dne t. m. (v soboto) vsi v Ljubljani se zbrati, da gredo — kam? ne vemo še. Brž ko ne proti jugu, pa čemu? — tudi še ne vemo. Morebiti še sam Andrassy ne vé. Radoveden čaka zato ves svet, kako se Avstrija vstopi o Rusko-turškem vprašanji.

— (Iz seje deželnega odbora 8. junija.) Predlogu pomnoženega krajnega in okrajnega šolskega sveta, da naj se učitelj Janez Peruzzi v učiteljski službi na ljudski šoli v Logu na Kočevskem definitivno potrdi, je deželni odbor pritrdil. — Na vlogo županstva oziroma krajnega šolskega sveta v Trziču za vpeljanje nemškega učnega jezika v Tržiški ljudski šoli je deželni odbor sklenil, da on nikakor ne pritrdi, da bi se v podučevanju jezikov v Tržiški šoli kaj predrugačilo, kar bi nasprotovalo učnemu načrtu za štirirazredne ljudske šole, kateri je vpeljan z ukazom deželnega šolskega sveta 10. decembra l. 1874., in kateri je dosedaj o tem edino merodajna postava. — Zarad oddaje izpraznene Jak. pl. Šelenburgove ustanove za sprejem v Terezijansko akademijo na Dunaji je deželni odbor storil predlog s priporočilom trójice prošnikov.

— (Imenovanje). V Ljubljano prideta k deželni sodniji za adjunkta: dr. H. Dolenec iz Loža in Gvido Schneditz iz Celja; — g. Jan. Volčič gre iz Vrhnike k okrajni sodniji v Lož, na njegovo mesto na Vrhniko pa pride Viktor Globočnik. V Kočevje pride za sodnika V. Hoke iz Velkovca.

— V Postojnski jami je bil po večletni navadi zopet letos binkoštni pondeljek veliki shod ljudstva različnih dežel in narodov.

— Najmlajša národna čitalnica Kranjska v spodnji Šiški prične prihodnjo nedeljo popoldne svoje delovanje s slovesno veselico, pri kateri bodo prijateljsko sodelovali tudi gospodje pevci čitalnice Ljubljanske. Ako bode vreme ugodno, bode národna veselica gotovo živahna.

Zopet nam je nemila smrt vzela velečenjenega rodoljuba. Gospod **Josip Debevec**, posestnik, mestjan Ljubljanski, odbornik družbe kmetijske, prvomestnik likvidacijskega odseka banke „Slovenije“, prejšnja leta mestni odbornik, odbornik trgovinske zbornice in dežel. poslanec, je po dolgi bolezni — vrnivši se binkoštno nedeljo iz Bleda, kjer se je nadejal v mrzlih kopeljah še enkrat kakor prejšnja leta zdravje doseči — 10. dne t. m., previden s sv. sakramenti za umirajoče, v 62. letu svoje starosti umrl. Rajnki je že leta 1848. stal v prvi vrsti rodoljubov, ki so se borili za svetinje naroda slovenskega in ostal je značajan narodnjak, da malo taci do zadnjega diha, ud vseh narodnih društev. Danes popoldne ob 4. uri je pogreb njegov. Blag mu spomin!

— (*Razglas*). Iz listnice srečk Marijinega društva v Lincu naznanjamo, da od srečk, ki so jih gospodje po „vredništva Novic“ prejeli, ste srečki 26084 in 29433 dobile: una „einen Handkorb“, ta pa „einen kleinen Wandspiegel“. Po dobitke naj pošljejo v kancelijo tega društva v Linc „Hafferlgasse Nr. 5.“

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Delegaciji ste dovršile svoje obravnave; Avstrijska ja zadnjo sejo imela v petek, Ogerska v soboto. Proračun skupnih potrebščin je ustanovljen na 106 milijonov in 673.465 gold. Obema delegacijama je Andrassy izrazil v imenu cesarjevem zahvalo in priznanje za pridno in patriotsko delavnost.

— Zbornica gospôska je po sprejetih družih pogodbinah predmetih razpravljala postavo o tem, koliko naj Avstrijska polovica donese k skupnim državnim potrebščinam. Pl. Plener in grof Leon Thun sta krepko govorila zoper predlog, ki naklada nam večja bremena, in sta ostro šibala dualizem, ki končno more peljati do osobne unije Ogerske, to je, do popolnega propada Avstrije. Finančni minister baron Pretis odgovarja, da tudi on ni entuzijast za dualizem, al zdaj je podlaga, po kateri se more priti do boljšega; sicer pa taji, da ni res, da bi se Avstriji naložila večja bremena, in prosi zbornico, naj odobri postavo. Večina jo sprejme.

— Zbornica poslancev je v seji 5. dne t. m. med drugim v drugič obravnavala colno in trgovsko zvezo z Ogri, med katero je visoka colnina za kavo s 24 gold. za colni cent izbudila živahno razpravo med večino in manjšino poslancev, katera je hotela le 20 gld. colnine, se ve pa, da je padla. — Še živabnejša pa je bila v petek razprava o postavi, kako naj se dobi onih 60 milijonov gld., ki jih grof Andrassy hoče imeti za vojne potrebsine in katere ste dovolile obe dolegaciji. Pri tej priliki sta slovenska poslanca dr. Vošnjak in Herman z ostro pa zasluženno besedo pretresala vzlasti vnanjo politiko ministerstva. Dr. Vošnjak pravi, da mora pri tej priliki spregovoriti o vnanji politiki, ker v delegaciji so Slovanom usta

zamašena. Politika Andrassyeva, ker po njej Avstrija samica ostane, je pogubna za nas. Prava politika je edina ta, ki se trdno drži tricesarske zveze in si prisvoji Bosno in in Hercegovino. Rusija je pokazala, da je Avstriji dobra; če se povekšate Srbija in Črnagora, kaj hoče to Avstriji škodovati! Žalibog pa, da grof Andrassy ves svet gleda le skozi magjarska očala in da njegova politika je po vse ciganska politika. Se ve da tudi to postavo je večina vladna sprejela.

— Mobilizacija 5 divizij naše armade je zdaj gotova. Kam gre in čemu gre, je danes še zastavica.

Nemčija. Iz Berolina. — Ranjeni cesar Viljem se še zmirom dobro počuti, čeravno niso še vseh šretelnov mu mogli iz roke vzeti. Za čas bolezni ga v vodstvu državnih opravil zastopa sin njegov cesarjevič Friderik Viljem. Tudi hudodelnik Nobiling se nekoliko zaveda. Sicer pa v Berolinu in drugej čedalje več taci ljudi zapirajo, ki so sumljivi prekucijskih nakán, katere je liberalizem po vseh deželah v srce zasejal socijaldemokratom in katerega sad se zdaj najočitnejše kaže v Nemčiji, ki zdaj v prvi vrsti stoji nad vulkanom socijalnega prevrata.

O Rusko-Turških zadevah. Jutri 13. dne t. m. se začne kongres v Berolinu. Rusijo bodo zastopali knez Gorčakov, grof Šuvalov in pl. Oubril, — Avstrijo grof Andrassy, grof Karolyi poslanec pri Nemški vladi, in baron Haymele, (tedaj dva Magjara); z Andrassyem so šli pa še sekcijski načelnik baron Žvegelj (naš rojak), baron Hübner in še štirje drugi viši uradniki. Angleško zastopajo: lord Beaconsfield, Salisbury in lord Odo Russel, — Francosko: minister vnanjih zadev Waddington in poslanec pri Nemški vladi grof de St. Vallier, — Italijo: minister vnanjih zadev grof Corti in Italijanski poslanec v Berolinu, grof Launay, — Turčijo: Safvet in Sadik paši, — Nemčijo pa: Bismark in državni minister Bülow. Rumunjska vlada je poslala na kongres Bratiana in Cogolniceana, — Grška ministra Delijanisa in pa Vlahosa, — Srbija Rističa in Črnogora misli menda poslati Božo Petroviča. Podoba je po takem, da se v kongresu tudi zaslišijo male države. Vodja protokola bo tajni svetnik Radovič. Izprva se je mislilo, da kneza Gorčakova ne bo in da se je nalašč zato bolnega delal; to, da pride, je očitno znamenje, da se bode Rusija krepko ptezala za svoje pravo na podlagi sedanjega stanja (status quo). — Kaj se bodo dogovorili, kaj sklenili in bo li s tem kongresom prevažne Turške zadeve rešene, vsega tega danes še nihče ne vé. Bodi li pri teh obravnavah se izvedela Andrassyeva uganjka: „kaj so Avstrijski (ali njegovi Magjarski) „interesi“, totudi sam Bog ve. — Vrh tega se bo v tem kongresu neki tudi razpravljalo vprašanje: kako zatreti nakane velikih prekucij svetá, ki jih nameravajo socijaldemokrati s tem, da strežejo po življenji vladarjev, začenshi z napadi na Nemškega cesarja Vilelma. Se li ne bode Bismark pri tej priči spomnil pregovora: „kdor veter seje, žane vihar“ in ne bo li skesan se tolkel na prsa: „mea culpa, mea maxima culpa“?

Žitna cena

v Ljubljani 8. junija 1878.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 10. — banaška 10 fl. 5. — turšice 6 fl. 20. soršice 6 fl. 80. — rži 6 fl. 34. — ječmena 5 fl. 63. — prosa 7 fl. 3. — ajde 5 fl. 85. — ovsa 3 fl. 25. — Krompir 2 fl. 50 kr. 100 kilogramov.